

MONITOR KOREAŃSKI

„Monitor Koreański” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Korei Południowej, ze szczególnym naciskiem na działania Korei Południowej w regionie Europy Środkowej oraz relacje międzykoreańskie.

DR JOANNA BECZKOWSKA

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR KOREAŃSKI

WRZESIEŃ 2021

KONTROWERSYJNA NOWELIZACJA USTAWY MEDIALNEJ TRAFIŁA W NIEBYT

Przesunięcie prac nad nowelizacją ustawy medialnej do specjalnej ponadpartyjnej komisji prawdopodobnie „zamrozi” ją na wiele miesięcy. Zaproponowana w okresie wakacyjnym przez Partię Demokratyczną nowelizacja pozwoliłaby sądom nakładać pięciokrotnie wyższe kary za publikację treści dezinformujących i sfabrykowanych (fake newsów). Przeciwnicy nowelizacji uważają, że taka poprawka mogłaby być nadużywana przez władzę i szkodzić demokracji. Nowelizacja została skrytykowana również przez ONZ. Korea Południowa od lat boryka się z problemem powiązań mediów z konglomeratami i środowiskami konserwatywnymi. Zwiększenie neutralności i przejrzystości mediów jest pilną kwestią, z którą zapewne będzie musiała poradzić sobie nowa administracja.

I. WYDARZENIA SZCZEBŁA CENTRALNEGO

7 września: Korea Południowa ma zwiększyć ponad dwukrotnie produkcję energii słonecznej i wiatrowej w ciągu czterech lat. Nowa polityka rządowa dotycząca neutralności węglowej zakłada zwiększenie udziału energii słonecznej i wiatrowej w Korei Południowej. Prezydent Moon Jae-in podkreślił, że realizacja polityki Nowego Zielonego Ładu będzie wymagać wprowadzenia zmian w strukturze gospodarczej kraju, aby zmniejszyć emisję dwutlenku węgla. Oznacza to m.in.: stworzenie regulacji ułatwiających rozwój firm zajmujących się produkcją akumulatorów do samochodów elektrycznych czy wykorzystania wodoru jako paliwa. Korea Południowa ma ambicje stać się światowym liderem w tych dziedzinach.

17 września: 70% populacji otrzymało pierwszą dawkę szczepionki przeciwko COVID-19. Prezydent Moon Jae-in ogłosił sukces w kampanii szczepień – w 204 dni udało się zaszczepić 70% populacji, która liczy 52 miliony osób. Według Prezydenta jest to „zadziwiające tempo”, jedno z najszybszych wśród państw OECD.

22 września: Seul i Waszyngton wzmocniły współpracę w zakresie produkcji szczepionek. Prezydent Moon Jae-in wziął udział w ceremonii podpisania

umowy ze Stanami Zjednoczonymi dotyczącej utworzenia globalnego partnerstwa w zakresie szczepionek. Porozumienie ma na celu rozwój Korei Południowej jako centrum produkcyjnego dla firm farmaceutycznych. Jednym z elementów porozumienia jest inwestycja firmy Cytiva, wynosząca ponad 50 mln USD, w produkcję materiałów do szczepionek w Korei Południowej. Współpraca obu stron zakłada także wymianę technologiczną oraz utworzenie globalnego łańcucha dostaw.

28 września: część jednostek administracyjnych zostanie przeniesiona do Sejong. Zgromadzenie Narodowe przyjęło uchwałę, która ma zapewnić podstawę prawną do relokacji części jednostek administracyjnych i rządowych w celu większej decentralizacji. Pomysł przeniesienia administracyjnej stolicy do specjalnie utworzonego miasta Sejong narodził się w 2002 roku jako obietnica wyborcza prezydenta Roh Moo-hyuna. Na drodze do relokacji stanął jednak werdykt Trybunału Konstytucyjnego, który orzekł, że jedyną stolicą Korei Południowej może być Seul. Projekt wielokrotnie wracał, ale w okrojonej skali – dotyczył przeniesienia części ministerstw i rządowych agencji, a nie Błękitnego Domu i Zgromadzenia Narodowego. Zaproponowana przez Partię Demokratyczną ustawa zyskała także poparcie opozycyjnej Partii Siła Narodu.

29 września: Partia Demokratyczna ponownie zgodziła się przesunąć debatę na temat kontrowersyjnej uchwały medialnej. Partia Demokratyczna doszła do porozumienia z opozycją w sprawie ustawy, która miała wprowadzać kary za publikowanie fake newsów. Uzgodniono, że powstanie specjalna dwupartyjna komisja, która dopracuje ustawę oraz przyjrzy się innym przepisom związanych z działaniem mediów. Prace komisji mają zostać zakończone do 31 grudnia tego roku. Pomimo przewagi w Zgromadzeniu Narodowym, Partia Demokratyczna w obliczu krytyki postanowiła ponownie przełożyć głosowanie nad ustawą, licząc na wypracowanie kompromisu z opozycją. Proponowana ustawa budzi kontrowersje ze względu na możliwość jej nadużycia i ograniczenie wolności mediów.

1 października: prezydent Moon Jae-in zanotował najwyższe poparcie w drugim kwartale piątego roku kadencji. Od 1987 roku, czyli ustanowienia bezpośrednich wyborów prezydenckich, przywódcy Korei Południowej w ostatnim roku kadencji odnotowywali niskie poparcie społeczne. Według badań Gallup Korea, prezydent Moon Jae-in cieszy się poparciem 38% respondentów. Dla porównania w tym samym okresie kadencji poparcie dla prezydentów Kim Dae-junga, Lee Myung-baka i Roh Moo-hyuna nie przekroczyło 26%. Roh Tae-woo kończył kadencję z poparciem na poziomie 12%, a Kim Young-sam 7%. Podobne badanie nie zostało przeprowadzone jedynie dla prezydent Park Geun-

hye, która ustąpiła z urzędu w wyniku impeachmentu. Warto odnotować także, że największe partie polityczne – Partia Demokratyczna oraz Partia Siła Narodu cieszą się podobnym publicznym poparciem, wynoszącym około 30%.

KOMENTARZ

Wrzesień upłynął w Korei Południowej pod znakiem kolejnego skandalu związanego ze spekulacjami w obrocie gruntami. Kontrowersyjny projekt zagospodarowania terenu w Seongnam w prowincji Gyeonggi stał się poważnym problemem w nadchodzących wyborach prezydenckich – jego lawinowe skutki uderzyły zarówno w partię rządzącą, jak i opozycję. Początkowo Partia Siła Narodu skupiła się na krytyce gubernatora prowincji Gyeonggi Lee Jae-myunga (czołowego kandydata partii rządzącej na prezydenta), któremu zarzucono udzielenie biznesowych „przysług” firmom uczestniczącym w projekcie w Seongnam w 2015 roku. Lee Jae-myung pełnił wtedy funkcję burmistrza miasta. Niespodziewanie sprawa przyjęła obrót przeciwko opozycji, kiedy pojawiły się spekulacje dotyczące zaangażowania syna jednego z polityków Partii Siła Narodu w skandal. Cała sprawa zaogniła konflikt międzypartyjny i doprowadziła do paraliżu audytu w Zgromadzeniu Narodowym. Należy się spodziewać, że ten i podobne skandale pozostaną w Korei Południowej bardzo „gorące” w okresie przedwyborczym.

Partia Demokratyczna „wycofała się” z pomysłu na nowelizację prawa medialnego pod naciskiem opinii publicznej i społeczności międzynarodowej. Utworzenie specjalnej ponadpartyjnej komisji przy Zgromadzeniu Narodowym, która ma pracować nad nowym kształtem ustawy medialnej w rzeczywistości jest formą wycofania się z pierwotnego pomysłu. Biorąc pod uwagę dotychczasową współpracę z opozycją – a raczej jej brak – można wątpić w wypracowanie kompromisu. Partia Demokratyczna dzięki przewadze w Zgromadzeniu Narodowym mogła przyjąć ustawę, pomimo krytyki opozycji. W tym przypadku kluczową rolę odegrało oburzenie opinii publicznej, a także zaangażowanie społeczności międzynarodowej – przede wszystkim Stanów Zjednoczonych – potępiającej przepisy, które potencjalnie mogą uderzać w wolność mediów. Partia Demokratyczna przed zbliżającymi się wyborami prezydenckimi w przyszłym roku będzie unikać kontrowersyjnych decyzji i oskarżeń o nadużywanie przewagi parlamentarnej.

II. KOREA POŁUDNIOWA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

2 września: „zielona” współpraca została omówiona przez Polskę i Koreę Południową. Ambasador Sun Mira została zaproszona przez ministra klimatu i środowiska Michała Kurtykę, aby omówić dwustronną współpracę w sektorach związanych z ochroną środowiska. W spotkaniu uczestniczył także pełnomocnik rządu ds. odnawialnych źródeł energii Ireneusz Zyska.

10 września: Korea Południowa i Polska pogłębiają współpracę wojskową. W trakcie Seoul Defense Dialogue doszło do spotkania wiceministrów spraw zagranicznych Marcina Ociepy i Park Jae-mina. W trakcie spotkania podpisano memorandum dotyczące szerokiego zakresu współpracy wojskowej. Jednym z jej aspektów ma być rozwój badań militarnych. Innym obszarem objętym współpracą jest cyberbezpieczeństwo. Podczas spotkania wiceminister Park Jae-min zwrócił się także do strony polskiej o poparcie działań zmierzających do budowy trwałego pokoju na Półwyspie Koreańskim i denuklearyzacji KRLD.

10-17 września: Poland Business Week w Seulu odbył się online. Wydarzenie zorganizowane przez polską Ambasadę w Seulu oraz Polską Agencję Inwestycji i Handlu miało na celu promocję polskich przedsiębiorców w Korei Południowej. W tym roku skupiało się na sektorach związanych z nowymi technologiami, w tym cyberbezpieczeństwem, dronami czy grami. Wydarzeniu towarzyszyły webinaria oraz dedykowana strona internetowa, na której znalazły się prezentacje polskich firm w języku koreańskim. Oprócz materiałów przygotowanych dla potencjalnych koreańskich partnerów, polska Ambasada zorganizowała także webinarium dla polskich firm, które miało na celu przybliżenie funkcjonowania sektora cyberbezpieczeństwa w Korei Południowej.

13 września: administracja podatkowa została nową płaszczyzną współpracy między Koreą Południową a Węgrami. Południowokoreański komisarz Krajowej Administracji Skarbowej Kim Dae-ji spotkał się w Budapeszcie ze swoim węgierskim odpowiednikiem Vágújhelyi Ferencem. Spotkanie miało na celu zacieśnienie współpracy między agencjami skarbowymi oraz omówienie przyszłości elektronicznego systemu administracji podatkowej w erze po pandemii COVID-19. W Budapeszcie obie strony podpisały memorandum w tej sprawie, które objęło także współpracę w zakresie wymiany doświadczeń związanych ze sztuczną inteligencją w administracji.

17 września: współpraca między Koreą Południową a Grupą Wyszehradzką została omówiona w Budapeszcie. Wiceminister spraw zagranicznych Yeo Seung-bae uczestniczył w Budapeszcie w wiceministerialnych rozmowach Grupy Wyszehradzkiej. Podczas spotkania strona koreańska poruszyła przede wszystkim temat obecności koreańskich firm z sektora elektromobilności w Europie Środkowo-Wschodniej. Wiceminister Yeo Seung-bae zwrócił uwagę, że jest to jeden z najważniejszych regionów inwestycyjnych i partnerów handlowych Korei Południowej. Seul zaprosił także Grupę Wyszehradzką do przyłączenia się do Międzynarodowego Instytutu ds. Szczepionek, działającego w Seulu.

20 września: Słowenia planuje otworzyć ambasadę w Seulu. W Nowym Jorku odbył się szczyt z udziałem prezydentów Moon Jae-ina oraz Boruta Pahora z okazji 30. rocznicy ustanowienia relacji dyplomatycznych. W trakcie spotkania omówiono możliwości wzmocnienia współpracy dwustronnej, czemu ma służyć otwarcie w najbliższym czasie ambasady Słowenii w Seulu. Działalność misji dyplomatycznej w pierwszej kolejności ma się skupić na wzmocnieniu wzajemnego zrozumienia oraz umożliwieniu rozwoju dwustronnego handlu. Prezydent Pahor zaproponował wykorzystanie potencjału portu Koper do rozwoju handlu. Natomiast prezydent Moon Jae-in wyraził nadzieję na rozwój partnerstwa z zakresie energii jądrowej – chociażby przy modernizacji elektrowni Krsko lub budowie nowych.

III. RELACJE MIĘDZYKOREAŃSKIE

9 września: Korea Południowa zamierza kontynuować politykę wymiany sportowej z Koreą Północną. W odpowiedzi na decyzję Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego o zawieszeniu Korei Północnej za rezygnację z udziału w letnich igrzyskach w Tokio Błkitny Dom wydał oświadczenie w sprawie współpracy sportowej. Seul zamierza kontynuować politykę zgodną z postanowieniami międzykoreańskich szczytów, która zakłada wymianę sportową. Administracja Moon ae-ina wyraziła nadzieję, że kolejne Zimowe Igrzyska Olimpijskie mogą znów okazać się przełomowe dla wznowienia dialogu międzykoreańskiego.

15 września: Korea Południowa przeprowadziła testy pocisku balistycznego wystrzeliwanego z okrętu podwodnego (SLBM). Pomimo wysztrzenia przez KRLD pocisków w kierunku Morza Japońskiego (Wschodniego) kilka godzin wcześniej, Korea Południowa przeprowadziła

zgodnie z planem testy pocisków SLBM. Po udanych testach prezydent Moon Jae-in oświadczył, że Korea Południowa „zwiększyła swoje możliwości rakietowe, co pomoże przeciwdziałać północnokoreańskim prowokacjom”. Jednocześnie podkreślono, że testy nie były bezpośrednią odpowiedzią na północnokoreańskie działania. Tego samego dnia zwołano posiedzenie Rady Bezpieczeństwa, aby omówić ostatnie testy rakietowe w Korei Północnej. Wyrażono zaniepokojenie północnokoreańskimi prowokacjami, które mogą wpłynąć na destabilizację sytuacji na Półwyspie Koreańskim.

17 września: Prezydent Moon Jae-in wyraził nadzieję na wzmocnienie współpracy z KRLD w rocznicę przystąpienia do ONZ. Z okazji 30. rocznicy przystąpienia obu Korei do Organizacji Narodów Zjednoczonych prezydent Moon Jae-in wyraził nadzieję na dalsze budowanie pokoju i dobrobytu na Półwyspie Koreańskim. Prezydent nazwał to wydarzenie „pierwszym krokiem do współpracy międzykoreańskiej”, zaznaczył jednak, że nadal jest wiele do zrobienia, aby osiągnąć „pełną denuklearyzację oraz stały pokój na Półwyspie Koreańskim”.

22 września: kandydat na prezydenta wyraził potrzebę zwiększenia południowokoreańskiego arsenału nuklearnego we współpracy z USA. Były prokurator generalny i najpopularniejszy kandydat opozycji na prezydenta Yoon Seok-youl przedstawił szereg obietnic wyborczych związanych z dyplomacją i bezpieczeństwem – a wśród nich propozycję wzmocnienia sojuszu militarnego z Waszyngtonem, aby skutecznie odstraszać Koreę Północną. Według Yoon Seok-youla bez możliwości rozmieszczenia taktycznej broni jądrowej w Korei Południowej w kryzysowych sytuacjach ciągły rozwój programu nuklearnego w KRLD będzie stanowić poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego. Jednocześnie polityk potwierdził, że priorytetem nadal będzie kontynuowanie rozmów w kierunku denuklearyzacji KRLD, czemu miałyby służyć utworzenie trójstronnego biura łącznikowego jako bezpośredniego kanału komunikacyjnego między Seulem, Pjongjangiem i Waszyngtonem.

22 września: prezydent Moon Jae-in ponownie wezwał do oficjalnego zakończenia wojny koreańskiej podczas posiedzenia Zgromadzenia Ogólnego ONZ. Prezydent Moon Jae-in w ostatnim w trakcie jego kadencji przemówieniu przed Zgromadzeniem Ogólnym Organizacji Narodów Zjednoczonych przekonywał o konieczności oficjalnego zakończenia konfliktu na Półwyspie Koreańskim. Prezydent wyraził wiarę, że pokój na Półwyspie Koreańskim związany jest z całkowitą i nieodwracalną denuklearyzacją. W przemówieniu Moon Jae-in zwrócił się także do Korei Północnej, przekonując, że Pjongjang „musi przygotować się na zmiany, które pasują do ery globalnej

społeczności". W wystąpieniu nie zabrakło także nawiązania do znaczenia współpracy międzykoreańskiej – tym razem w odniesieniu do skutecznego reagowania na choroby zakaźne i klęski żywiołowe.

29 września: Korea Północna przeprowadziła testy pocisku naddźwiękowego. Koreańska Centralna Agencja Prasowa (KCNA) poinformowała, że z powodzeniem przeprowadzona została próba wystrzelenia opracowanego przez Koreę Północną pocisku naddźwiękowego Hwasong-8. Błękitny Dom postanowił pozostać neutralny a w oświadczeniu unikał słowa „prowokacja”. Seul zapowiedział jedynie przeprowadzenie „głębokiej analizy potencjalnych intencji KRLD”.

29 września: północnokoreańskie testy rakietowe zostały omówione przez Pekin i Seul. Południowokoreański wysłannik ds. nuklearnych Noh Kyu-duk spotkał się ze specjalnym reprezentantem Pekinu ds. Półwyspu Koreańskiego Liu Xiaomingiem, aby omówić ostatnie północnokoreańskie prowokacje. Podczas spotkania strona południowokoreańska zwróciła się do Chin z prośbą o pomoc w skłonieniu Pjongjangu do powrotu do dialogu. Według koreańskiego MSZ strona chińska wyraziła chęć współpracy na rzecz budowania pokoju na Półwyspie Koreańskim.

30 września: Kim Jong-un zapowiedział ponowne otwarcie międzykoreańskich kanałów komunikacyjnych w październiku. Oświadczenie to padło w trakcie posiedzenia Najwyższego Zgromadzenia Ludowego KRLD. Kim Jong-un zapowiedział wznowienie komunikacji z Seulem w celu poprawy dwustronnej relacji, jednocześnie ostrzegając, że ich przyszłość „całkowicie należy do Seulu”. W tym samym przemówieniu przewodniczący KRLD stwierdził, że polityka Stanów Zjednoczonych względem jego kraju nie uległa zmianie i nadal jest „wroga”.

KOMENTARZ

Prezydent Moon Jae-in potrzebuje wznowienia dialogu międzykoreańskiego. Przemówienia prezydenta Moon Jae-ina przed Zgromadzeniem Ogólnym ONZ w 2018 i 2020 roku również zawierały deklarację konieczności oficjalnego zakończenia wojny koreańskiej przy wsparciu społeczności międzynarodowej. Czy w tegorocznym przemówieniu były jakieś nowe elementy? Przede wszystkim Moon Jae-in użył silniejszej retoryki, wyrażając pewność, że traktat pokojowy stanie się punktem wyjścia do

stworzenia „nowego porządku pojednania i współpracy” na Półwyspie Koreańskim. Ponadto zaproponował, aby deklaracja została ogłoszona przez trzy lub cztery strony: obie Koree i Stany Zjednoczone oraz ewentualnie Chiny. Słowa o potrzebie budowania pokoju oraz współpracy – tak ważnej w dobie pandemii – raczej nie odniosą zamierzonego skutku. Choć prezydent Moon Jae-in potrzebuje wznowienia dialogu z KRLD, aby nowa wersja „słonecznej polityki” stała się jego spuścizną, nic nie wskazuje, aby w najbliższym czasie dialog między Waszyngtonem i Pjongjangiem został wznowiony – a co dopiero skuteczny. Oficjalne zakończenie wojny koreańskiej wymaga denuklearyzacji KRLD, co oddala się w czasie przez kolejne testy przeprowadzane przez reżim Kim Jong-una. Warto jednak zwrócić uwagę, że w retoryce Moon Jae-ina coraz częściej pojawiają się odniesienia do konieczności denuklearyzacji, nieobecne wcześniej. Jest to oczywiście zwrot w stronę amerykańską – wraz z rozpoczęciem kadencji Joe Bidena w Korei Południowej możemy zaobserwować wzrost poparcia dla sojuszu ze Stanami Zjednoczonymi i bliską koordynację wspólnej polityki względem KRLD.

Tymczasem dla Pjongangu wszystkie opcje pozostają na stole. We wrześniu Korea Północna przeprowadziła aż cztery testy rakietowe. Według ekspertów nie świadczą one o znaczących postępach północnokoreańskiego programu jądrowego, stanowią jednak manifestację ciągłego rozwoju zasobów zbrojeniowych. Warto zwrócić uwagę na retorykę siostry Kim Jong-una, Kim Yo-jong, która nazwała propozycję oficjalnego zakończenia wojny koreańskiej „godnym pochwały pomysłem”, a także nie wykluczyła możliwości organizacji kolejnego międzykoreańskiego szczytu. Jednocześnie zarzuciła Seulowi „podwójne standardy” – nazywanie północnokoreańskich testów rakietowych prowokacjami, podczas przeprowadzania własnych prób z użyciem rakiet SLBM. Pjongjang wyraźnie jest gotowy do podjęcia dialogu, ale „nie za darmo” – oczekuje od Waszyngtonu i Seulu porzucenie „wrogiej polityki”, co oznacza wstrzymanie wspólnych manewrów wojskowych czy modernizowania południowokoreańskiego arsenału. Podobną retorykę przyjął przewodniczący Kim Jong-un. Podkreślanie chęci pojednania przy jednoczesnym oskarżaniu Seulu i Waszyngtonu o wrogą politykę służy przede wszystkim usprawiedliwianiu zbrojeń. Kim Jong-un oświadczył, że KRLD „ma prawo do samoobrony, aby przeciwdziałać agresji, a także potężne możliwości ataku, których nie chce jednak wykorzystać przeciwko nikomu”. W tym kontekście warto zwrócić uwagę także na reakcję opinii publicznej w Korei Południowej na ostatnie północnokoreańskie testy: coraz częściej pojawiają się głosy potępiające zbyt łagodną reakcję rządu na prowokacje oraz poparcia dla zwiększania możliwości obronnych.

Zakaz udziału w Igrzyskach Olimpijskich stanowi większy zawód dla Seulu niż Pjongjangu. Zimowe Igrzyska Olimpijskie w Pjongczangu w 2018 roku okazały się przełomowe dla relacji międzykoreańskich i rozpoczęły serię spotkań wysokiego szczebla. Nic dziwnego, że od czasu fiaska szczytu z udziałem Kim Jong-una i Donalda Trumpa w Hanoi w 2019 roku, administracja Moon Jae-ina szuka możliwości ponownego ożywienia relacji międzykoreańskich i powrotu do dialogu w kwestii denuklearyzacji. Seul próbował wykorzystać do tego igrzyska w Tokio – jednak Pjongjang wycofał się z udziału w wydarzeniu. Igrzyska w Pekinie były postrzegane jako „ostatnia szansa” Moon Jae-ina – impreza sportowa rozpoczyna się miesiąc przed wyborami prezydenckimi. Pozostaje pytanie czy prezydent Moon Jae-in będzie dążyć do czwartego szczytu z przewodniczącym Kim Jong-unem za wszelką cenę? Mogłoby to oznaczać ignorowanie prowokacji oraz składanie KRLD gospodarczych ofert, których spełnienie spoczywałoby na barkach następcy Moon Jae-ina. Historia relacji międzykoreańskich pokazuje, że nie jest to dobre rozwiązanie – Lee Myung-bak nie kontynuował obietnic złożonych przez swojego poprzednika Roh Moo-hyuna w czasie szczytu z Kim Jong-ilem w 2007 roku. W efekcie doprowadziło to do eskalacji konfliktu międzykoreańskiego oraz spadku zaufania względem Seulu ze strony Pjongjangu. Wydaje się mało prawdopodobne, aby prezydent Moon Jae-in podjął podobne kroki, nie należy jednak wykluczyć, że nadal będzie poszukiwać możliwości ożywienia relacji międzykoreańskich.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

